

Sygn. akt V U 307/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Adrianna Mongiallo

Protokolant: star. sekr. sądowy Marta Grabowska

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku E. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania E. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 12 czerwca 2014 r.

znak (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt V U 307/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 12 czerwca 2014r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawczyni E. L. wznowienia postępowania zakończonego prawomocną decyzją organu rentowego z 11 czerwca 2010r., znak (...), oraz uchylenia tej decyzji i wypłaty wyrównania świadczenia. W uzasadnieniu podał, iż decyzja z 11 czerwca 2010 r. wydana została w oparciu o przepis art. 114 ust. 1a ustawy z 13 października 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 28 lutego 2012r. uznany został za niezgodny z Konstytucją. W takiej sytuacji, zgodnie z art. 145a k.p.c., wnioskodawczyni miała termin 1 miesiąca na złożenie skargi o wznowienie postępowania lecz terminowi temu uchybiła, skutkiem czego organ rentowy wydał decyzję odmowną.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła wnioskodawczyni, domagając się jej zmiany poprzez wznowienie postępowania i merytoryczne orzeczenie o jej wniosku z 30 października 2013r. oraz wyrównanie należnego jej świadczenia. W jej ocenie, organ rentowy błędnie przyjął, że w sprawie ma zastosowanie art. 145a k.p.a. w zakresie terminu na złożenie wniosku o wznowienie postępowania. Zdaniem wnioskodawczyni, jako że w niniejszej sprawie chodzi o decyzję emerytalną wydaną na podstawie art. 114 ustawy emerytalnej, do ponownego rozpoznania sprawy w ogóle nie stosuje się skargi o wznowienie postępowania administracyjnego i artykułu 145a k.p.a., a strona nie jest ograniczona żadnym terminem. Oznacza to, że strona w każdym czasie może wystąpić do organu rentowego o ponowne rozpoznanie sprawy na podstawie art. 114 ust. 1 ww. ustawy. Wskazała, iż wznowiać postępowanie rentowe można wielokrotnie i w każdym czasie, gdyż jest to instytucja prawa ubezpieczenia społecznego, która jest regulowana

w sposób odrębny-szczególny i korzysta z pierwszeństwa w stosunku do przepisów k.p.c. i k.p.a. Wnioskodawczyni w dalszej części odwołania wyjaśniała różnice pomiędzy decyzją ostateczną a decyzją prawomocną, twierdząc, iż zachodząca pomiędzy tymi decyzjami różnica nie pozwala do prawomocnych decyzji emerytalno –rentowych stosować przepisów k.p.a., w tym art. 145a k.p.a.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na te same argumenty co w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z 10 kwietnia 1994r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał wnioskodawczyni E. L., ur. (...), wcześniejszą emeryturę na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 15 maja 1989r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz.U. Nr 28, poz. 149). Ww. świadczenie przyznane zostało od dnia 1 listopada 1993 r. Dokumentem stanowiącym podstawę do przyznania wnioskodawczyni ww. uprawnień było m.in. świadectwo pracy z 7 lutego 1994r. wystawione przez Państwowe Gospodarstwo Rolne w S. potwierdzające okres zatrudnienia ubezpieczonej w zakładzie od 1 marca 1985r. do 30 kwietnia 1994r. Świadectwo nie zawierało informacji o okresach nieskładkowych wnioskodawczyni.

W dniu 11 czerwca 2010r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z urzędu wydał decyzję o przeliczeniu emerytury wnioskodawczyni. Wydanie ww. decyzji poprzedzone było ustaleniem przez organ rentowy, że w okresie zatrudnienia w PGR S. wnioskodawczyni przez łączny okres 100 dni przebywała na zwolnieniach lekarskich. W wyniku przeliczenia świadczenie emerytalne wnioskodawczyni uległo zmniejszeniu. Podstawą wydania decyzji był art. 114 ust. 1 a ustawy z 13 października 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W dniu 8 marca 2012r. opublikowany został wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 28 lutego 2012r. (K 5/11), w którym Trybunał orzekł, że przepis art. 114 ust. 1a ustawy z 13 października 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest niezgodny z Konstytucją RP.

Wnioskodawczyni 30 października 2013r. złożyła w organie rentowym „wniosek o wznowienie postępowania i uchylenie decyzji z dnia 11 czerwca 2010r. wydanej z urzędu oraz wyrównanie świadczenia”, powołując się w uzasadnieniu tego wniosku na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 28 lutego 2012r. (K 5/11).

Decyzją z 12 czerwca 2014r., zaskarżoną w niniejszej sprawie, organ rentowy odmówił wnioskodawczyni wznowienia postępowania, uchylenia decyzji z 11 czerwca 2010r. oraz wypłaty wyrównania świadczenia, wskazując w uzasadnieniu, iż wnioskodawczyni uchybiła terminowi 1 miesiąca na złożenie skargi o wznowienie postępowania.

bezsporne, a nadto: kserokopie dokumentów z akt emerytalnych wnioskodawczyni;

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

W przedmiotowej sprawie zasadniczy spór dotyczył kwestii stosowania przepisu art. 145a k.p.a. do wniosku złożonego przez wnioskodawczynię 30 października 2013r. We wniosku tym E. L. wyraźnie określiła swoje żądania i wskazała okoliczności faktyczne, z których je wywodzi, tj. że żąda wznowienia postępowania zakończonego decyzją ZUS z 11 czerwca 2010r., gdyż decyzja ta wydana została w oparciu o przepis art. 114 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodny z Konstytucją RP, domaga się uchylenia tej decyzji i wyrównania świadczenia, które na mocy ww. decyzji zostało jej niesłusznie obniżone.

Zgodnie z art. 145a k.p.a., można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego

została wydana decyzja (§ 1). W sytuacji takiej skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (§ 2).

Ww. przepis Kodeksu postępowania administracyjnego znajduje zastosowanie w postępowaniu w sprawach o świadczenia określone w ustawie emerytalnej (a więc świadczenia emerytalno-rentowe) poprzez odesłanie zawarte w art. 124 ustawy emerytalnej. Przepis ten stanowi, że w postępowaniu w sprawach o świadczenia określone w ustawie stosuje się przepisy k.p.a., chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej. Ustawa emerytalna zaś nie reguluje kwestii wznowienia postępowania w sytuacji gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją danego aktu normatywnego. Reguluje jedynie kwestię ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość (art. 114 ust. 1). Sytuacja taka jednak w niniejszej sprawie nie miała miejsca. Wnioskodawczyni nie złożyła przy tym żadnego innego nowego wniosku, lecz wyraźnie zażądała wznowienia postępowania zakończonego decyzją z 11 czerwca 2010r.

W rozpoznawanej sprawie Sąd nie miał wątpliwości, że do wniosku ubezpieczonej zastosowanie znajdą przepisy k.p.a., w tym art. 145a § 2 - określający termin na złożenie skargi o wznowienie, której podstawą jest niezgodność aktu normatywnego z Konstytucją.

Jak słusznie zauważa wnioskodawczyni, Trybunał Konstytucyjny w pkt 6 swojego orzeczenia z 28 lutego 2012 r. określającym „skutki wyroku” podał, że „naruszenie Konstytucji, polegające na tym, że organ rentowy mógł w dowolnym czasie, bez żadnych ograniczeń, dokonać odmiennej oceny dowodów, które były brane pod uwagę przy wydawaniu decyzji, wymaga przywrócenia stanu zgodnego z prawem. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania (art. 190 ust. 4 Konstytucji). Stwierdzenie niezgodności art. 114 ust. 1a EmRentyFUSU z zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 oraz z art. 67 ust. 1 Konstytucji umożliwia wznowienie tych postępowań, w wyniku których zostały podjęte rozstrzygnięcia na podstawie ocenionego przez Trybunał Konstytucyjny art. 114 ust. 1a EmRentyFUSU”. Wznowienie postępowań, o których pisze Trybunał Konstytucyjny, odbywa się zaś przy zastosowaniu instytucji wznowienia postępowania określonej w przepisach właściwych dla danego postępowania. Przepisami tymi w sytuacji, gdy decyzja organu rentowego nie była zaskarżona odwołaniem, są przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, a w sytuacji, gdy sprawa była przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu – przepisami właściwymi są przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem.

W orzecznictwie sądowym dotyczącym spraw ubezpieczeniowych podkreśla się, że sens wznowienia postępowania administracyjnego jest taki, że daje organowi rentowemu możliwość wzruszenia prawomocnej decyzji wydanej w sprawie, której podstawą rozstrzygnięcia był przepis od początku uznany za wadliwy, bo niezgodny z Konstytucją. Istotą wznowienia jest zatem możliwość ponownego orzekania, lecz tym razem na podstawie prawa już zgodnego z ustawą zasadniczą. Odbywa się to na podstawie art. 145a k.p.a., zgodnie z którym można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja. Przy czym skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 17 czerwca 2014r., III AUa 2384/13).

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, iż w niniejszej sprawie do sytuacji wnioskodawczyni znajdzie zastosowanie przepis art. 145a § 2 k.p.a. określający termin na złożenie skargi o wznowienie postępowania przed organem rentowym, której podstawą jest niezgodność aktu normatywnego z Konstytucją. Skutkiem zastosowania tego przepisu jest uznanie, że E. L. uchybiła miesięcznemu terminowi do złożenia skargi o wznowienie, gdyż złożyła ją 30 października 2013r., a wyrok Trybunału Konstytucyjnego, na którym oparła swoją skargę, został opublikowany 8 marca 2012r.,

a więc ponad 1,5 roku wcześniej. Uchybienie terminu jest więc oczywiste i niebudzące wątpliwości. Skutkiem powyższego jest oddalenie odwołania wnioskodawczyni jako niezasadnego, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.